

SMJERNICE

ZA UNAPREĐENJE MEĐUINSTITUCIONALNE KOMUNIKACIJE I JAVNOG INFORMIRANJA

**SMJERNICE ZA UNAPREĐENJE MEĐUINSTITUCIONALNE
KOMUNIKACIJE I JAVNOG INFORMIRANJA**

**KONTROLA MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA U
BOSNI I HERCEGOVINI**

Sarajevo, april 2024. godine

ISBN: 978-92-9234-068-1

Sva prava su pridržana. Sadržaj ove publikacije se može slobodno koristiti i umnožavati u obrazovne i druge neprofitne svrhe, s napomenom da svaka takva reprodukcija ima oznaku da je Misija OSCE-a u BiH izvor teksta.

INSTITUCIJE ZASTUPLJENE U KOORDINACIJSKOM ODBORU ZA KONTROLU MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

- Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine
- Tužilaštvo Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
- Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine
- Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine
- Granična policija Bosne i Hercegovine
- Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske
- Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova
- Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

SADRŽAJ

1. UVOD	9
1.1. OSNOVNE INFORMACIJE	10
1.2. SVRHA SMJERNICA	11
1.3. VREMENSKI OKVIR	11
2. CILJEVI KOMUNIKACIJE I VRIJEDNOSTI.....	12
2.1. CILJEVI	13
2.1.1. CILJEVI INTERNE KOMUNIKACIJE	13
2.1.2. CILJEVI EKSTERNE KOMUNIKACIJE	13
2.2. KOMUNIKACIJSKE VRIJEDNOSTI.....	13
2.3. STIL PISANJA.....	14
3. CILJANE JAVNOSTI	15
3.1. INTERNE CILJANE JAVNOSTI.....	16
3.1.1. INSTITUCIJE ZASTUPLJENE U KO SALW-U	16
3.1.2. OSTALE INSTITUCIJE RELEVANTNE ZA PITANJA KONTROLE MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA	16
3.2. EKSTERNE CILJANE JAVNOSTI KAO MULTIPLIKATORI	16
3.2.1. MEDIJSKE ORGANIZACIJE	16
3.2.2. ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA	17
3.2.3. LOKALNE VLASTI.....	17
3.2.4. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE I DONATORI	17
3.2.5. AKADEMSKA ZAJEDNICA	18
3.2.6. VJERSKE ZAJEDNICE	18
3.2.7. GRAĐANSTVO	18
4. UPRAVLJANJE PITANJIMA OD JAVNOG ZNAČAJA	19

5. KOMUNIKACIJSKI ALATI I KANALI.....	21
5.1. KOMUNIKACIJSKI ALATI	22
5.1.1. KONFERENCIJE ZA NOVINARE	22
5.1.2. SAOPĆENJE ZA JAVNOST.....	22
5.1.3. INTERVJUI	22
5.1.4. TEMATSKE PRIČE.....	22
5.1.5. WEB-STRANICE	22
5.1.6. TEMATSKO FORMALNO I NEFORMALNO INFORMIRANJE MEDIJA/OCD- A/STRUČNE JAVNOSTI	23
5.1.7. INFORMATIVNI PROIZVODI – LECI, BROŠURE, PUBLIKACIJE	23
5.1.8. JAVNE INFORMATIVNE KAMPANJE	23
5.2. KOMUNIKACIJSKI KANALI.....	23
5.2.1. TV.....	23
5.2.2. RADIO	23
5.2.3. ONLINE MEDIJI	23
5.2.4. ŠTAMPANI MEDIJI.....	24
5.3. PRINCIPI RADA SA MEDIJIMA	24
6. PROCJENA KOMUNIKACIJE I INFORMIRANJA JAVNOSTI	25
ANEKS I – PREPORUKE	27
AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE KOMUNIKACIJE KO SALW-A I DRUGIH AGENCIJA ZA PROVEDBU ZAKONA KOJE NISU PREDSTAVLJENE U OVOM TIJELU	28
DEFINIRANJE TEMA OD INTERESA ZA GRAĐANSTVO	28

1. UVOD

Smjernice za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i javnog informiranja Koordinacijskog odbora za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini koje su predstavljene u nastavku nemaju za cilj da zamijene strategije komuniciranja niti komunikacijske planove institucija zastupljenih u KO SALW-u i/ili agenciji za provedbu zakona u vezi s ovom temom i njihovih redovnih, planiranih ili *ad hoc* aktivnosti.

Smjernice su okvir za djelovanje KO SALW-a koje imaju za cilj unaprijediti komunikaciju unutar KO SALW-a, sa ostalim relevantnim institucijama, kao i prema građanstvu, o temama zacrtanim u Strategiji kontrole malog oružja i lakog naoružanja ovog tijela.

1.1. Osnovne informacije

Pitanje kontrole malog oružja i lakog naoružanja visoko je rangirano na listi sigurnosnih izazova u Bosni i Hercegovini (BiH) zbog velike količine oružja zaostalog iz ratnog perioda, ali i upotrebe oružja u novim pojavnim oblicima krivičnih djela, kako u jugoistočnoj Evropi, tako i u zemljama članicama Evropske unije.

U dokumentu “Procjena prijetnji od organiziranog kriminala u BiH” (SOCTA) za period 2021.– 2024. godina spominje se intenziviranje kupovine i prodaje naoružanja među osobama koje se dovode u vezu s organiziranim kriminalom, uključujući krijumčarenje, ilegalnu preprodaju na “crnom” tržištu Evropske unije, gdje postoji povećana potražnja, kao i za činjenje drugih krivičnih djela u BiH.¹

Pitanje kontrole SALW-a nije rodno neutralno i pogađa i muškarce i žene različite dobi, uključujući i kontekst porodičnih i partnerskih odnosa. Rod utiče na distribuciju i potražnju za vatrenim oružjem, kao i na specifične rizike s kojima se suočavaju muškarci i žene u vezi sa zloupotrebom vatrenog oružja.

BiH je pokazala političku, stratešku i operativnu posvećenost sistemskom rješavanju ovog pitanja usvajanjem niza relevantnih dokumenata UN-a i EU, kao i najboljih praksi kojima se regulira ovo pitanje. To uključuje prepoznavanje da je integracija rodne perspektive u strateški i operativni okvir veoma

relevantna za efikasnu kontrolu SALW-a. U tom cilju, u Strategiji se navodi da će BiH raditi na integraciji rodne perspektive u mjere kontrole SALW-a, pri čemu se poseban značaj pridaje prevenciji zloupotrebe vatrenog oružja u slučajevima nasilja u porodici, jačanju institucionalnih kapaciteta za kreiranje i provedbu rodno odgovornih mjera, kao i povećanju učešća žena u kontroli SALW-a. Osim toga, BiH je među rijetkim zemljama u regionu sa strategijom kontrole SALW-a i pratećim akcionim planom – od 2006. godine.

Praćenje provedbe Strategije kontrole SALW-a povjereno je Koordinacijskom odboru za kontrolu SALW-a u BiH (u daljnjem tekstu: KO SALW), stručnom međuinstitucionalnom tijelu koje je osnovalo Vijeće ministara BiH. Ovo tijelo, također, koordinira i usmjerava aktivnosti, preuzima reviziju i Strategije i Akcionog plana te godišnje obavještava Vijeće ministara BiH o provedbi. Rad ovog tijela uređen je Poslovníkom. Administrativnu podršku i pomoć ovom tijelu pruža Ministarstvo sigurnosti BiH.

Misija KO SALW-a obuhvata:

- razvoj pravnog i institucionalnog okvira u oblasti SALW-a,
- saradnju i podizanje svijesti kao ključne preduslove za stvaranje odgovarajućih mehanizama za uspješnu kontrolu malog oružja i lakog naoružanja i njihovog uticaja na građane,
- kontinuirano jačanje svih raspoloživih resursa,
- stvaranje sigurnog okruženja kako u BiH tako i u široj regiji.

Vizija

Bosna i Hercegovina je sigurno društvo sa uspostavljenim sveobuhvatnim i održivim mehanizmima za identifikaciju, prevenciju, krivično gonjenje i kontrolu nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine vatrenim oružjem i municijom, u skladu sa standardima UN-a, EU i drugim međunarodnim standardima i najboljim praksama. Strategija za kontrolu SALW-a, koja obuhvata period od 2021. do 2024. godine, ima sljedeće ciljeve:

- unapređenje/usklađivanje pravnog okvira i provedbu zakonodavstva u oblasti malog oružja i lakog naoružanja,

1 <http://www.msb.gov.ba/dokumenti/strateski/default.aspx?id=22236&langTag=bs-BA>

- unapređenje/usklađivanje pravnog okvira i provedbu zakonodavstva u oblasti malog oružja i lakog naoružanja,
- smanjenje zloupotrebe nezakonitog posjedovanja i trgovine oružjem i municijom,
- upravljanje pitanjem malog oružja i lakog naoružanja u posjedu Oružanih snaga BiH,
- saradnju s međunarodnim i regionalnim organizacijama, kao i organizacijama civilnog društva (CSO, engl. akronim).

1.2. Svrha Smjernica

KO SALW je posvećen uspostavi efikasne, integrirane i koordinirane međuinstitucionalne komunikacije i informiranja javnosti. Ova posvećenost jednako se odnosi na internu javnost – institucije zastupljene u KO SALW-u i ostale institucije koje su relevantne za postizanje ciljeva, a koje su navedene u Akcionom planu za provedbu Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja, kao i na eksternu javnost – širu javnost. U tom cilju, institucije zastupljene u KO SALW-u i agencijama za provedbu zakona (AZPZ) će koristiti najefikasnije i najefektivnije komunikacijske alate, kanale, kao i najbolje dostupne prakse.

Dakle, svrha Smjernica za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i javnog informiranja jest da se podigne svijest javnosti o radu, funkcijama i kompetencijama KO SALW-a i AZPZ-a i doprinese promociji strateških ciljeva u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja. Osim toga, Smjernice imaju za cilj usmjeravanje i daljnje unapređenje komunikacije, kako između institucija zastupljenih u KO SALW-u tako i sa drugim relevantnim institucijama te kreiranje okvira za planski i kontinuirani proces podizanja svijesti građana o ovom pitanju.

Specifične teme koje zahtijevaju sveobuhvatniji i temeljitiji pristup javnosti mogu se po ukazanoj potrebi opisati u zasebnim komunikacijskim planovima (komunikacijskim paketima), koji će ostati uvijek kompatibilni i sa Strategijom kontrole SALW-a i Smjernicama.

U provedbi Smjernica, KO SALW/AZPZ će osigurati da niko ne bude diskriminiran na osnovu starosti, klase, invaliditeta, statusa zaposlenja, etničkog ili nacionalnog porijekla, rase ili boje kože, HIV-statusa, bračnog statusa, vjerskih ili političkih uvjerenja, odgovornosti za djecu ili izdržavane osobe, spola, seksualnosti ili sindikalne aktivnosti.

1.3. Vremenski okvir

KO SALW će nadzirati provedbu Smjernica za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i informiranja javnosti.

Provedba Smjernica će početi nakon što ih usvoji KO SALW, a ažuriranje ovog dokumenta vršit će se u skladu sa ciljevima Strategije za SALW.

O pitanjima rodne ravnopravnosti će se voditi računa prilikom svakog ažuriranja dokumenta, koje će se odvijati u skladu s promjenama i ciljevima iz Strategije za kontrolu SALW-a.

2. CILJEVI KOMUNIKACIJE I VRIJEDNOSTI

Ciljevi

Sveobuhvatni ciljevi Smjernica za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i javnog informiranja su:

- pružiti javnosti jasan, sveobuhvatan, kohezivan uvid i objašnjenje politika kontrole malog oružja i lakog naoružanja;
- doprinijeti podizanju svijesti javnosti o rizicima malog oružja i lakog naoružanja, uključujući korelaciju između rodno zasnovanog nasilja i zloupotrebe malog oružja i lakog naoružanja,
- doprinijeti funkcionalnom dijalogu o pitanjima kontrole malog oružja i lakog naoružanja u javnom prostoru kroz komunikaciju s organizacijama civilnog društva i lokalnim vlastima,
- doprinijeti podizanju svijesti o ulogama i odgovornostima različitih aktera i ciljane javnosti,
- dodatno unaprijediti međuinstitucionalnu komunikaciju o pitanjima malog oružja i lakog naoružanja.

2.1.1. Ciljevi interne komunikacije

Kako bi se osigurao maksimalan nivo koordinacije i racionalizacije aktivnosti, ciljevi su sljedeći:

- daljnje poboljšanje komunikacije i saradnje unutar KO SALW-a;
- daljnje poboljšanje komunikacije između KO SALW-a i ostalih institucija relevantnih za pitanja SALW-a, prije svega agencija za provedbu zakona na kantonalnom nivou;
- doprinijeti promociji pitanja vezanih za SALW, uključujući i pitanja koja se odnose na rodnu ravnopravnost među osobljem relevantnih institucija;
- unaprijediti kapacitete za odnose s medijima i informiranje javnosti kantonalnih AZPZ-a, ako isti iskažu potrebu za unapređenjem kapaciteta.

2.1.2. Ciljevi eksterne komunikacije

U cilju pokretanja procesa promjena u ponašanju, ciljevi su sljedeći:

- osigurati razumijevanje aktivnosti, programa i ciljeva kontrole malog oružja i lakog naoružanja u javnosti;
- podići maksimalno svijest javnosti o rizicima i opasnostima malog oružja i lakog naoružanja;
- doprinijeti podizanju svijesti o ulogama i odgovornostima različitih aktera i ciljanih segmenata javnosti;
- podsticati proaktivnu saradnju s medijima, organizacijama civilnog društva koje se bave ovom temom, lokalnim vlastima i svim ostalim relevantnim akterima i interesnim grupama.

2.2. Komunikacijske vrijednosti

Sljedeće temeljne vrijednosti će se uzimati u obzir u komunikaciji i javnom informiranju institucija zastupljenih u KO za SALW i AZPZ:

- **Otvorenost**
Od vlasti očekuje se da proaktivno i blagovremeno izvještavaju o svojim aktivnostima i podstiču da informacije o svom radu široko distribuiraju. U tom cilju, institucije zastupljene u KO za SALW i AZPZ promovirat će otvorenost u svojim aktivnostima i formulirati svoju komunikaciju kako bi se maksimizirao doseg do svake ciljane grupe i odgovorilo na specifične potrebe za informacijama medija i aktera, odnosno na zahtjeve za intervju, specifične podatke itd.
- **Pouzdanost**
KO SALW/AZPZ osigurat će da sve informacije koje se distribuiraju budu tačne, jasne i adekvatne.
- **Nepriistrasnost**
KO SALW/AZPZ osigurat će da različita gledišta budu podjednako uzeta u obzir u komunikaciji te da komunikacija služi svim zainteresiranim stranama na jednak način i da su neutralnost i nepriistrasnost kamen temeljac komunikacije.

- **Jasnoća**

KO SALW/AZPZ osigurat će jasnoću poruka kako bi se omogućilo da poruke budu razumljive i da se spriječe nesporazumi.

- **Interaktivnost**

Podstiče se interaktivnost u komunikaciji između institucija zastupljenih u KO SALW-u/AZPZ-u. To znači da što je šira diskusija i saradnja prije i tokom pripreme određene komunikacijske ili terenske aktivnosti, to je bolji rezultat. Prednosti interaktivne komunikacije su višestruke: kontinuirano ažuriranje i komunikacija s publikom, transparentnost komunikacije, dodatne mogućnosti usklađivanja, brzo razumijevanje da li je poruka primljena ili shvaćena.

- **Rodno osjetljiv jezik**

Podstiče se da institucije zastupljene u KO SALW-u/AZPZ-u u svojoj komunikaciji uključuju rodno osjetljiv jezik. Rodno osjetljiv jezik znači korištenje i primjenu jezika na način koji se obraća svim rodovima ili identitetima na jednako vidljiv i respektabilan način.

2.3. Stil pisanja

U cilju uspostave efikasnih odnosa s ciljanim javnostima, KO SALW/AZPZ uvijek će nastojati koristiti najdirektniji i najprikladniji jezik, objasniti stručne pojmove, izbjegavati žargon i ponuditi neophodne informacije kako bi se osiguralo da sva komunikacija bude razumljiva najširoj mogućoj publici.

Pisana komunikacija će biti:

- jasna,
- koncizna,
- konzistentna.

3. CILJANE JAVNOSTI

3.1. Interne ciljane javnosti

3.1.1. Institucije zastupljene u KO SALW-u

Članovi KO SALW-a održavaju redovne sastanke kako bi razgovarali o provedbi Strategije za kontrolu SALW-a, međusobno se informirali o novim događajima i razmijenili informacije. Između sastanaka, članovi komuniciraju u usmenoj i pismenoj formi, koristeći komunikacijske kanale adekvatne za datu priliku (e-mail, telefon, online ili uživo, službeni dopis itd.).

Preporuka:

- Uvesti praksu informiranja osoblja svake institucije zastupljene u KO SALW-u o relevantnim dešavanjima, posebno u periodu provedbe aktivnosti podizanja svijesti javnosti. To će pomoći da se bolje iskoristi njihov ogroman potencijal kao partnera u komunikaciji i multiplikatora poruka.

3.1.2. Ostale institucije relevantne za pitanja kontrole malog oružja i lakog naoružanja

Komunikacija KO SALW-a sa ostalim institucijama relevantnim za provedbu Strategije za kontrolu SALW-a na različitim nivoima, a koje su navedene u Akcionom planu ove Strategije, prvenstveno kantonalne agencije za provedbu zakona, regulirana je različitim internim pravilima i propisima institucija o tome ko koga službeno informira i ko s kim komunicira, kako horizontalno tako i vertikalno. Ta interna pravila i propisi se poštuju.

Preporuke:

- Proširiti komunikaciju i saradnju sa drugim institucijama, posebno kantonalnim agencijama za provedbu zakona, imajući u vidu da su pitanja vezana za SALW direktno povezana sa radom koji obavljaju na terenu na lokalnom nivou. Ovo će pomoći u podizanju profila ovih institucija u oblasti kontrole SALW-a i pomoći KO SALW-u da proširi svoj domet uključivanjem poruka koje se odnose na SALW u događaje/komunikacije koje ove institucije organiziraju nezavisno.
- Organizirati godišnje promotivne događaje SALW-a širom bosanskohercegovačkih gradova, gdje su sjedišta entitetskih ministarstava unutrašnjih poslova, Brčko distrikta BiH i kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova te okupiti predstavnike organa za provedbu zakona na ovom nivou, vlasti lokalne zajednice i OCD-a.

- Osigurati da relevantni predstavnici ostalih institucija relevantnih za pitanja kontrole malog oružja i lakog naoružanja budu pozivani kao panelisti na različite medijske događaje, sastanke, konferencije itd. koje organizira KO SALW/AZPZ i zauzvrat pobrinuti se da članovi KO SALW-a budu na raspolaganju da učestvuju u događajima koji se odnose na SALW, a koje organiziraju gore navedene institucije.

3.2. Eksterne ciljane javnosti kao multiplikatori

3.2.1. Medijske organizacije

Pozadina: Interes medija za pitanja vezana za SALW u zemlji nije kontinuirano. Napominje se da se interes medija povećava nakon incidenata koji uključuju upotrebu vatrenog oružja te tokom aktivnosti podizanja svijesti javnosti i kampanja koje nacionalne ili međunarodne institucije/organizacije sporadično provode o pitanjima vezanim za SALW.

Preporuke:

- Podsticati koordiniran i proaktivan pristup medijima kako bi se potaknuo njihov interes i ukazalo na važnost pitanja vezanih za SALW za dobrobit građana
- Organizirati krug sastanaka sa urednicima širom zemlje
- Organizirati tematske informativne sastanke sa novinarima s ciljem isticanja važnosti ovog pitanja u cijeloj zemlji
- Pozivati medije na sesije KO SALW-a i omogućiti im pristup službenicima i stručnjacima KO SALW-a
- Nastaviti s praksom pozivanja medija na mjesta uništavanja oružja
- Osigurati da podaci prezentirani medijima budu razdvojeni prema spolu kad god je to moguće, imajući na umu specifičan položaj najugroženijih grupa. Prezentacija podataka i informacija treba uključivati ključne koncepte rodne analize (spol, rod, rodne uloge, intersekcionalnost). Dodatno, pokušat će se identificirati i u najvećoj mogućoj mjeri prezentirati, uzroci rodne nejednakosti, što bi moglo doprinijeti isticanju pitanja malog oružja i lakog naoružanja kao važnog pitanja u javnosti.

3.2.2. Organizacije civilnog društva

Pozadina: Podsticati saradnju sa OCD-ima koji se smatraju mostom između građana i organa vlasti i koji pomažu da se mišljenja zainteresiranih građana artikuliraju na konstruktivniji način. Dakle, saradnja sa formalnim i neformalnim udruženjima koja se bave zaštitom i promocijom prava žena i feminističkim organizacijama od posebne je važnosti pošto njihovo iskustvo u izgradnji mira i sigurnosti u postkonfliktnim društvima može značajno doprinijeti sadržaju tematskih aktivnosti, kao i opsegu i uticaju na javno informiranje i proces konsultacija. Pored toga, te organizacije mogu biti važan faktor doprinosa planiranju, provedbi i evaluaciji različitih aktivnosti u vezi sa rodnim aspektima SALW-a. Stoga, kroz saradnju sa organizacijama civilnog društva, organi vlasti ih mogu koristiti kao dodatnu vrijednost, stručno znanje i resurse. S druge strane, pružanjem podrške organizacijama civilnog društva, organi vlasti pomažu u unapređenju njihovih kapaciteta da efikasnije vrše svoju ulogu u razvoju politika i pružanju usluga.

Ne samo da saradnja s ovim segmentom društva pomaže da se efikasnije poveća doseg i učinak komunikacijskih napora, već lokalni angažman i partnerski rad mogu pomoći da poruke budu bolje prihvaćene.

Preporuke:

- Dalje jačati i intenzivirati komunikaciju i saradnju s organizacijama civilnog društva, posebno formalnim i neformalnim udruženjima koja se bave zaštitom i promocijom prava žena i feminističkim organizacijama. Prednosti ovog oblika saradnje su višestruke: podsticati i omogućiti OCD-ima aktivno uključivanje u proces javnih konsultacija o relevantnim zakonima i učešće i suorganizaciju inicijativa za podizanje svijesti javnosti, ali i oslanjanje na njihovu stručnost i zajedničko izvođenje analiza, izvještaja i sl. o datoj temi.
- Povremeno ili po potrebi, pozivati predstavnike OCD-a na konferencije, sastanke, radionice itd. i zauzvrat pobrinuti se da članovi KO SALW-a budu dostupni za slične događaje koje organiziraju OCD-i.

3.2.3. Lokalne vlasti

Pozadina: Lokalni nivo je naročito obećavajuća platforma za komunikaciju jer a) to je nivo s kojim većina građana/ki ima direktnu interakciju kad je riječ o njihovim potrebama i interesima i b) lokalne vlasti

imaju snažan politički legitimitet među građanima/kama. Nije potrebno posebno napominjati da lokalne vlasti imaju snažan interes u tome da počnu podržavati ciljeve kontrole SALW-a i prenositi poruke na lokalnom nivou budući da se sve vrste incidenata s oružjem događaju na lokalnom nivou i utiču na građane/ke kojima su oni direktno odgovorni za svoj rad.

Preporuke:

- Podsticati organizaciju godišnjih promotivnih događaja o SALW-u širom gradova u BiH, odnosno područja koja pokrivaju entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Brčko distrikt BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova te okupiti predstavnike organa za provedbu zakona na ovom nivou, vlasti lokalne zajednice i organizacije civilnog društva.
- Iskoristiti postojeće kanale komunikacije pojedinačnih lokalnih zajednica – kao što su web-stranice općina/gradova, direktna interakcija sa građanima na forumima lokalnih zajednica – koji će vjerovatno privući mnogo posjetilaca itd. kako bi se uvrstili informativni proizvodi vezani za SALW ili poruke. Lokalne vlasti već imaju iskustva u provedbi lokalnih akcionih planova za rodnu ravnopravnost i u provedbi Rezolucije UN-a 1325 “Žene, mir i sigurnost”, pa bi saradnja po pitanju SALW-a mogla rezultirati prepoznavanjem rodne dimenzije ove aktivnosti u budućnosti i kao dio njihovih redovnih aktivnosti.

3.2.4. Međunarodne organizacije i donatori

Pozadina: Postoji dobro uspostavljena praksa saradnje KO SALW-a sa međunarodnim partnerima/donatorima. KO SALW dostavlja ažurirane informacije o statusu u provedbi aktivnosti, uključujući i informacije o različitim iskazanim potrebama aktera u BiH, kao i u vezi sa specifičnim projektima i programima u skladu sa zahtjevima izvještavanja pojedinačnih donatora.

Međunarodne organizacije kao npr. SEESAC, UN, OSCE, EU, kao i različite ambasade, do sada su ponudili značajnu finansijsku i tehničku pomoć usmjerenu na izgradnju kapaciteta, kupovinu opreme, razmjenu najboljih praksi itd., uključujući inicijative za podizanje svijesti javnosti.

Preporuke:

- Proširiti saradnju sa međunarodnim organizacijama na one sa iskustvom u rješavanju pitanja rodne ravnopravnosti u različitim oblastima, uključujući i sigurnost.
- Podsticati organiziranje događaja u zajedničkoj organizaciji međunarodnih partnera i institucija koje čine SALW i AZPZ za različite zainteresirane strane.

3.2.5. Akademska zajednica

Pozadina: KO SALW dosad nije saradivao s predstavnicima akademske zajednice u BiH, stoga je podsticanje saradnje s akademskom zajednicom važna aktivnost. Uloga ove zajednice je trostruka. Prvo, kao edukatori imaju važan uticaj na formiranje stavova studenata. Drugo, kao stručnjaci za određenu tematiku imaju kredibilitet u javnosti. I treće, mogu također pomoći u odabiru adekvatnog okvira za rodnu analizu i predstavljanje rezultata.

Preporuke:

- Podsticati saradnju s predstavnicima akademske zajednice širom zemlje, s posebnim fokusom na fakultete za sigurnosne studije, kriminologiju i pravne nastavne planove i programe, uz puno poštovanje rodne ravnopravnosti.
- Promovirati teme vezane za SALW podsticanjem fakulteta/univerziteta da aktivno promoviraju/delegiraju teme vezane za SALW za magisterij i/ili doktorske teze.
- Redovno pozivati predstavnike akademske zajednice na konferencije, seminare itd., uključujući i gostujuće predavače, i zauzvrat učiniti dostupnim članove KO SALW-a za slične događaje koje organiziraju fakulteti/univerziteti.

3.2.6. Vjerske zajednice

Pozadina: KO SALW dosad nije saradivao s predstavnicima vjerskih zajednica u BiH. Imajući u vidu važnu ulogu vjerskih zajednica u bosanskohercegovačkom društvu, podsticanje saradnje sa vjerskim zajednicama može značajno doprinijeti u multipliciranju poruka o važnim društvenim procesima, a promjena u ponašanju koja je potrebna kako bi se riješilo pitanje tzv. "kulture oružja", jedan je od tih procesa.

Preporuke:

- Podsticati saradnju sa upravom vjerskih zajednica širom zemlje.
- Dogovarati se s vjerskim zajednicama u BiH da integriraju i podrže poruke vezane za SALW u različitim prilikama, odnosno kada službenici komuniciraju sa vjernicima i javnošću općenito.
- Dogovarati se sa vjerskim zajednicama u BiH da posebno glasno artikuliraju opasnosti upotrebe vatrenog oružja uoči relevantnih vjerskih praznika, kada je upotreba vatrenog oružja tradicionalno u porastu.

3.2.7. Građanstvo

Pozadina: Informiranje građana, posebno žena i mladih u vezi s pitanjima rizika i opasnosti od SALW-a, kao i uloga i odgovornosti s tim u vezi, najvažnija je pojedinačna aktivnost komunikacije i javnog informiranja na terenu o pitanjima KO SALW-a.

Preporuke:

- Iskoristiti već postojeće kanale komunikacije institucija zastupljenih u KO SALW-u i međunarodnim organizacijama za daljnje intenziviranje pristupa i informiranja građana.
- Organizirati javne događaje različitih formata za direktnu interakciju sa građanima i korištenje povratnih informacija za prilagođavanje javne komunikacije, zadovoljavanje njihovih potreba za informacijama i odgovaranje na pojedinačne upite.
- Potruditi se da i muškarci i žene budu podjednako zastupljeni u komunikacijskim i terenskim informativnim aktivnostima kako bi se osiguralo privlačenje grupa koje su jako pogođene, posebno žene i mladi. U tom cilju, KO SALW/AZPZ može koristiti vještine i kompetencije kolegica koje već rade u odjelima za medije i javno informiranje različitih agencija za provedbu zakona, koje su i policijske službenice i civili (kao što su odjeli za odnose s javnošću Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog, Tuzlanskog i Srednjobosanskog kantona i Policija Brčko distrikta BiH i dr.).
- Osigurati da se istraživanja i analize uvijek zasnivaju na rodno osjetljivoj metodologiji.
- Osigurati da prezentirani podaci uvijek budu razdvojeni prema spolu.
- Uvijek pozitivno rješavati rodne i dobne stereotipe tako što će se, na primjer, promovirati uzori mladih žena te koristiti donosioce odluka, članice OCD-a, lokalne zajednice itd. u prenošenju ključnih poruka.

4. UPRAVLJANJE PITANJIMA OD JAVNOG ZNAČAJA

4.1. Upravljanje pitanjima od javnog značaja

Povećana komunikacija i informiranje javnosti o pitanjima SALW-a privući će pažnju i pobuditi interes medija za aktivnosti institucija u sastavu KO za SALW i AZPZ. Izuzev tematskih kampanja za podizanje svijesti javnosti i različitih informativnih događaja koji se pripremaju znatno unaprijed, teme komunikacije mogu biti različite. Dok će neke teme osmisliti KO SALW/AZPZ i komunicirati u aktivnostima različitih formata i formi, neke teme će diktirati okolnosti u datom trenutku, podstaknute interesom medija i/ili građana. U tom smislu, potrebno je uložiti napor da se identificiraju i predvide potencijalne teme/pitanja, korištenjem formalnih kanala kao što su monitoring, praćenje i analiza medijskih natpisa i informacija od institucija zastupljenih u KO SALW -u, kao i neformalnih informacija, poput kontakata s novinarima.

5. KOMUNIKACIJSKI ALATI I KANALI

Komunikacijski alati opisani u nastavku detaljno su objašnjeni u Priručniku za komunikaciju koji je priložen uz ovaj dokument kako bi se pomoglo potencijalnim komunikatorima o pitanjima vezanim za SALW koji se nalaze na različitim geografskim lokacijama/institucijama širom BiH u boljem razumijevanju procesa komunikacije s medijima i/ili širom javnosti.

5.1. Komunikacijski alati

5.1.1. Konferencije za novinare

Organizacija konferencije za novinare dobra je praksa za informiranje javnosti i pružanje platforme novinarima da postavljaju pitanja koja oni smatraju relevantnim za javnost. Međutim, potrebno je imati na umu da svaka tema ne zaslužuje konferenciju za novinare. Osim toga, priprema konferencije za novinare zahtijeva prethodne konsultacije među institucijama/panelistima koji učestvuju kako bi se izbjeglo preklapanje tema u obraćanjima i poslale jednoglasne poruke.

Preporuka

- Koristiti konferencije za novinare kao sredstvo komunikacije o pitanjima SALW-a, nakon sjednica KO i važnih najava.

5.1.2. Saopćenje za javnost

Saopćenje za javnost je najčešći komunikacijski alat koji služi za komunikaciju o važnoj temi koju je potrebno predstaviti ili promovirati u javnosti i kojim se želi izazvati dodatni interes novinara za datu temu. Nakon slanja saopćenja, potrebno je analizirati njegovu praćenost u medijima kako bi se mogle predložiti korektivne mjere.

Preporuke:

- Nastaviti praksu komuniciranja važnih tema putem saopćenja za javnost.
- Osigurati distribuciju saopćenja za medije na lokalnom nivou putem ureda za odnose s javnošću kantonalnih agencija za provedbu zakona.
- Osigurati objavljivanje saopćenja za javnost na web-stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u.

5.1.3. Intervjui

Intervju se koristi kada postoji potreba za pružanjem detaljnije slike i boljim razumijevanjem određenog pitanja, osiguravanjem publiciteta, stvaranjem interesa i izgradnjom svijesti. Intervjui za medije često dopunjuju komunikaciju putem drugih alata (npr. konferencija za štampu ili pokretanje kampanje podizanja svijesti javnosti).

Preporuka

- Više koristiti intervju u komunikaciji u svim dostupnim formatima – štampani, online, radio i TV i iskoristiti potencijal članova KO SALW-a koji predstavljaju različite institucije a koji i na taj način mogu ponuditi različite perspektive u pitanjima vezanim za SALW.

5.1.4. Tematske priče

Tematska priča se koristi kada postoji potreba da se određena tema predstavi u dužem formatu, *a obično dopunjuje komunikaciju putem drugih alata.*

Preporuke:

- Podsticati praksu izrade kratkih priča, jer one odražavaju zanimljiv razvoj događaja i teme iz cijele zemlje i iz svih institucija uključenih u pitanja vezana za SALW.
- Osigurati da se priče dijele na web-stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u.

5.1.5. Web-stranice

Web-stranice nude sveobuhvatan i cjelovit uvid u rad organizacije i uklapaju se u navike potrošača. Korištenje ovog alata od posebnog je značaja u periodima kampanja za podizanje svjesti javnosti. Osim toga, web-stranica je također relevantan alat za evaluaciju komunikacijskih i javnih informativnih aktivnosti (za mjerenje prometa, za analizu područja od interesa posjetilaca itd.).

Preporuka

- Podsticati promociju sastanaka članova KO SALW-a na web-stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u, kao i svih onih aktivnosti koje institucije, članice KO SALW-a, provode u cilju provedbe Strategije kontrole SALW-a.

5.1.6. Tematsko formalno i neformalno informiranje medija / OCD-a / stručne javnosti

Formalni ili neformalni, ovi su događaji provjeren način da se ponude opširnije i detaljnije informacije o određenom pitanju. U pozivnicama mora biti jasno naznačeno da li je događaj služben ili neslužben kako bi učesnici/ce unaprijed znali/e kakvom će događaju prisustvovati. S druge strane, ovi su događaji dobro prihvaćeni u ciljanoj javnosti.

Preporuka

- Uvesti praksu održavanja tematskih informativnih sastanaka za čitav spektar publike – medije, OCD-e, akademike, stručnu publiku. Koristi su dvostruke – edukacija ciljane publike i njegovanje partnerstva.

5.1.7. Informativni proizvodi – leci, brošure, publikacije

Bilo da se distribuiraju na javnom mjestu, dijele pojedincima ili šalju e-mailom, različiti informativni proizvodi su prilično popularni. Mogu se koristiti za predstavljanje institucije, određene teme, davanje savjeta itd.

Preporuka

- Podsticati praksu razvoja informativnih proizvoda različitih formata, koji će sadržavati informacije o temama koje su identificirane kao prioritetne u Strategiji za kontrolu SALW-a.

5.1.8. Javne informativne kampanje

Javne informativne kampanje važan su komunikacijski alat za širenje informacija i uticanje na stavove i ponašanje, društvene norme i stvarno ponašanje. Organizacija kampanja omogućava da se pitanja koordinirano adresiraju iz perspektive ciljane javnosti i pružaju platformu za kombiniranje svih komunikacijskih alata i kanala za uspješno prenošenje poruke.

Preporuka

- Podsticati provedbu kampanja za podizanje svijesti javnosti kao redovnu komunikacijsku i javnu informativnu aktivnost, planirati i dodijeliti budžet za ovu svrhu i osigurati komplementarnost sa aktivnostima podizanja svijesti javnosti koje planiraju i plaćaju međunarodne organizacije i različiti donatori.

5.2. Komunikacijski kanali

Prema najnovijim istraživanjima medijske slike, tradicionalni mediji se suočavaju sa izazovima da zadrže korak sa online konkurencijom. Kad se uz to uzme u obzir i činjenica da se urednički prostor smanjuje, a borba ko će prvi plasirati vijest intenzivira, sve to povećava pritisak u radu s medijima u BiH. Stoga, svaka vrsta medija zahtijeva poseban pristup. Ovo su generalni principi koje zahtijeva rad sa svim vrstama medija:

5.2.1. TV

TV-stanice su i dalje najrelevantniji izvor informacija budući da, kako navodi Agencija za statistiku BiH, ukupno 78% ljudi koristi program TV-stanica kao izvor informacija.

5.2.2. Radio

Lokalne i državne radiostanice imaju izuzetno jak uticaj na informiranje stanovništva, kako u urbanim centrima tako i u ruralnim područjima, gdje je stanovništvo uglavnom raštrkano.

5.2.3. Online mediji

Relevantnost online medija u informiranju javnosti konstantno raste. Online mediji su posebno važni u informiranju mladih. U istraživanju Agencije za statistiku BiH o korisnicima interneta u BiH iz 2021.

godine, njihov broj je procijenjen na 75,5%, od kojih 72,8% koristi internet da se informira o događanjima u državi.

5.2.4. Štampani mediji

Iako su štampani mediji dostupni samo određenom procentu javnosti, oni su i dalje jedna od vitalnih komponenti u kreiranju i formiranju znanja i stavova o određenim pitanjima, pogotovo jer je većina štampanih medija dostupna i u online formatu. U slanju poruka, važno je osloniti se i na dnevne i na sedmične novine kao i na časopise.

5.3. Principi rada sa medijima

Da bi se maksimizirao učinak u radu sa različitim vrstama medija, treba se pridržavati sljedećih principa rada:

Online

- Različiti formati i fokus
- Koristite štampane, vizuelne i audioelemente
- Optimalna fleksibilnost
- Omogućava interaktivni dijalog
- Svako može biti reporter
- Ogromne mogućnosti, veliki rizici

Emiteri

Televizija

- Potpuno vođenje vizuelnim i zvučnim zapisima
- Različiti formati
- Emocionalna komponenta, lična relevantnost
- Rad uz stroge rokove za zakazane programe

Radio

- Oslanjati se na zvučne zapise i zvuk
- Različiti formati
- Rad uz stroge rokove za zakazane programe

Štampa

Novine

- Pristup glasnogovornicima za detaljne intervjuje
- Omogućavaju detaljnije objašnjenje
- Suprotstavljanje različitim rokovima

Časopisi

- Više detaljnijih intervjuja
- Perspektiva relevantna za čitaoce
- Duži rokovi

Novinske agencije

- Uvijek žele priču na prvom mjestu i uvijek u rokovima
- Servisiranje svega navedenog

6. PROCJENA KOMUNIKACIJE I INFORMIRANJA JAVNOSTI

5. KOMUNIKACIJSKI ALATI I KANALI

Preporučuje se da se vrši stalni monitoring i evaluacija komunikacijskih i aktivnosti informiranja javnosti kako bi se osigurala njihova efikasnost – mjerenje uspjeha i predlaganje korektivnih mjera, sticanje uvida u potrebe i mišljenja ciljanih javnosti i njihovo korištenje za planiranje budućih aktivnosti.

Okvir za monitoring i evaluaciju pripremljen je kao zaseban dokument i nalazi se u prilogu Smjernica za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i javnog informiranja.

ANEKS I – PREPORUKE

Ovo su preporuke radnih grupa sastavljenih od predstavnika institucija zastupljenih u KO za SALW i kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova po redoslijedu pojavljivanja, odnosno kako su predstavljena. Nakon razmatranja ovih preporuka i njihovog naknadnog usvajanja od Koordinacijskog odbora za kontrolu SALW-a, one će biti integrirane u ovaj nacrt Smjernica za unapređenje međuinstitucionalne komunikacije i javno informiranje.

Aktivnosti za unapređenje komunikacije KO SALW-a i drugih agencija za provedbu zakona koje nisu predstavljene u ovom tijelu

- Na osnovu prethodno utvrđenog niza mjera, KO SALW je u obavezi da prethodno kontaktira i anketira sve agencije za provedbu zakona, odnosno i one koje nisu članice KO SALW-a, kada je riječ o planu aktivnosti, akcijama, kampanjama i svim poslovima i zadaćama koje su im date u nadležnost.
- Vezano za prethodnu preporuku, potrebno je da KO SALW blagovremeno izvrši planiranje aktivnosti za narednu godinu i da ih prije realizacije dostavi na razmatranje svima kako bi dostavili sugestije i mišljenja.

- KO SALW bi trebalo da povremeno održava sastanke u svim kantonima, entitetima i Brčko distriktu kako bi se približio građanima, organizacijama civilnog društva i lokalnim zajednicama.

- Uspostava redovne, istovremene i blagovremene komunikacije KO SALW-a prema agencijama za provedu zakona, koje će primljene informacije prezentirati dalje na lokalnom nivou i plasirati javnosti isti dan.

Definiranje tema od interesa za građanstvo

- Treba uzeti u obzir rodni aspekt u okviru svih tema. Što se tiče odabira tema, potrebno je osigurati da one pokrivaju i kontrolu malog oružja i lakog naoružanja, s jedne, i najraznovrsnije oblike rodno zasnovanog nasilja, s druge strane.

